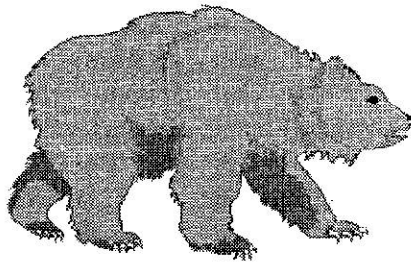

Hướng đạo và đường lối giáo dục thanh thiếu niên

GẤU THẬN TRỌNG
FOX-WE3-47-89

Nói đến “Hướng Đạo”, chắc trong tập thể Ái Hữu Công Chánh (AHCC) chúng ta, gia đình nào cũng có hoặc chính mình, hoặc con cháu, hoặc anh chị em, hoặc bạn bè thân thích đã hay đang sinh hoạt với phong trào Hướng Đạo Việt Nam nói riêng và Hướng Đạo Thế Giới nói chung. AH lão thành Đào Trọng Cương đang định cư tại Canada là một huynh trưởng Hướng Đạo Việt Nam (HĐVN) kỳ cựu đã tham gia HĐVN ngay những ngày đầu mới thành lập. Theo thống kê mới nhất hiện trên thế giới có trên 150 quốc gia hội viên với trên 250 triệu đã là Hướng Đạo Sinh (HDS), trong đó có những nhân vật hàng đầu trong tất cả các địa hạt từ chính trị, đến khoa học, nghệ thuật...

Vậy Hướng Đạo là tổ chức thế nào mà được nhiều quốc gia, nhiều người hưởng ứng và đã đào tạo nhiều nhân vật hàng đầu trên thế giới?

Tôi xin trích ra đây Điều I,

Chương I, Bản Hiến Chương Tổ Chức Hướng Đạo Thế Giới được biểu quyết lần đầu vào tháng 7 năm 1922 tại Paris và sau đó được tu chính nhiều lần:

“Phong trào Hướng Đạo là một phong trào giáo dục thanh thiếu niên, đặt căn bản trên sự tự nguyện; đó là một phong trào có tính cách không chính trị, mở ra cho mọi người, không phân biệt nguồn gốc, chủng tộc hay tín ngưỡng...”

“Phong trào Hướng Đạo có mục đích góp phần vào sự phát triển thanh thiếu niên bằng cách giúp họ phát huy toàn vẹn các khả năng về thể chất, trí tuệ, xã hội và tinh thần trên cương vị cá nhân, trên cương vị công dân có tinh thần trách nhiệm, và trên cương vị thành viên các cộng đồng địa phương, quốc gia và quốc tế...”

Hướng Đạo được định nghĩa là một phong trào “giáo dục”, và đó là

đặc điểm cơ bản nhất của Hướng Đạo. Nhất định Hướng Đạo không phải là một hội đoàn thể thao hay giải trí như có thể nhiều người lầm tưởng. Dù rằng trong Hướng Đạo có nhiều sinh hoạt vui chơi, thể thao, giải trí, nhưng những trò chơi, những sinh hoạt đó được dùng để đạt tới một mục tiêu giáo dục, tự nó không phải là một cứu cánh.

Theo định nghĩa trên, giáo dục nhằm phát triển các khả năng trí tuệ (“học biết”), và học tập những thái độ, cách cư xử (“học cư xử”), trong khi đó sự thấu đạt kiến thức hay kỹ thuật là nhằm biết thực hiện một công việc, một công trình nào đó (“học làm”). Giáo dục theo lối Hướng Đạo bằng cách tác động toàn diện trên các mặt “thể chất” (rèn luyện cơ thể lành mạnh, dẻo dai), “trí tuệ” (phát triển trí thông minh, óc xét đoán, suy luận...), “xã hội” (khả năng hợp tác với kẻ khác, hành động giúp ích nhân loại, khả năng quyết định, lãnh đạo, giữ một vai trò trong cộng đồng...), và “tinh thần” (hướng đến những giá trị tâm linh của cuộc sống). Đó là bốn lãnh vực tác động của Hướng Đạo. Phong trào Hướng Đạo quan niệm rằng muốn giáo dục đoàn sinh, rèn luyện một con người phát triển quân bình và toàn diện, không thể tách rời các mặt kể trên.

Nói một cách nôm na và ngắn gọn thì Hướng Đạo là một phong trào giáo dục bổ túc cho gia đình, học đường nhằm đào luyện thanh thiếu niên trở thành những công dân tốt cho quốc gia, dân tộc, xã hội nhân quần. Mục đích của Hướng Đạo là giúp trẻ phát triển về các phương diện:

- Tính khí
- Giúp ích
- Kháng cường
- Khéo tay và khéo léo
- và Thuật lãnh đạo

Tôi xin trình bày tiếp khái lược về “Phong Trào HĐVN” và người

sáng lập HĐVN:

Tóm lược phong trào Hướng Đạo Việt Nam: Phong trào Hướng Đạo đã lan tới Việt Nam từ năm 1927, nhưng trong giai đoạn 1927 đến 1930 chỉ mới có vài đoàn Hướng Đạo Pháp tổ chức tại hai trường trung học Albert Sarraut (Hà Nội) và Chasseloup Laubat (Sài Gòn) và phần lớn dành cho con em người Pháp đang theo học tại hai trường trên, trong đó chỉ có một học sinh Việt Nam tham gia, đó là ông Vũ Ngọc Tân. Mãi đến năm 1930, hai nhà thể thao tại miền Bắc là quý ông Trần Văn Khắc và Tạ Văn Rục đứng lập đoàn “Đồng Tử Quân” tại Trường Thể Dục Hà Nội. Đoàn này mô phỏng theo bề ngoài của Hướng Đạo Pháp (đồng phục và trang bị cắm trại), nhưng chưa có tổ chức hàng đội và sinh hoạt thuần túy hướng đạo, hoạt động chủ yếu là thể dục, thể thao và diễn kinh. Và đây là đoàn HĐVN đầu tiên ra đời tại Hà Nội, mang tên vị anh hùng áo vải Lam Sơn: Lê Lợi. Ban đầu đoàn chỉ nhận anh em hội viên trường Thể Dục làm đoàn sinh. Mỗi Chúa Nhật đoàn tổ chức những cuộc đi thăm thắng cảnh bằng xe đạp như thành Cổ Loa, sông Nhuệ thuộc làng Cự Đà, chùa Trăm Gian, tỉnh Hà Đông v.v... Thấy tổ chức Hướng Đạo của trường Trần Văn Khắc mới mẻ, gây tình bằng hữu mật thiết giữa các đoàn viên, sự sinh hoạt lại lành mạnh, bổ ích nên nhiều người không phải là hội viên trường Thể Dục cũng xin nhập đoàn như các ông Trần Duy Hưng, Phạm Khắc Lập, Trần Ngọc Quyên, Đào Trọng Cương.... Vào năm 1932 khi Đoàn Lê Lợi đã thành nề nếp quy củ, nhà trường cho phép thành lập thêm Ngành Ấu do ông Hoàng Đạo Thúy trông nom, và từ đây danh từ “Đồng Tử Quân” được đổi thành là “Hướng Đạo”. Xin mở ngoặc, danh từ “Đồng Tử Quân” được người Tàu ở Trung quốc dịch từ các chữ “Scout” và

“Eclaireur” của tiếng Pháp. Từ cuối năm 1933 đến cuối năm 1934, HĐVN bắt đầu trở thành một “phong trào” với tất cả ý nghĩa của danh từ này, phát triển và lan tràn mau lẹ và rộng lớn như gió bão từ Hà Nội và các tỉnh miền Bắc tới miền Trung và miền Nam (Thanh Hóa, Vinh, Huế, Sài Gòn) và còn phát triển lên tận xứ Chùa Tháp, Cao Miên, và từ một ngành Thiếu lúc ban đầu, nay gồm đủ cả ba ngành Ấu, Thiếu, Tráng.

Đến 30 tháng 4 năm 1975, miền Nam bị cộng sản miền Bắc xâm chiếm và thống trị, Hướng Đạo bị cấm hoạt động, tất cả các cơ sở đều bị tịch thu, một số Trưởng ở lại bị bắt đi cải tạo, một số Trưởng và anh chị em Hướng Đạo Sinh (HDS) may mắn đi thoát. Trong bước đầu đến các trại tỵ nạn, tạm cư anh chị HĐVN đã tập hợp lại để làm những công tác giúp đỡ đồng bào trong trại như giáo dục thanh thiếu niên theo đường lối Hướng Đạo, mở các lớp dạy tiếng Việt, công tác vệ sinh v.v.... Khi được đến định cư tại các nước các anh chị em HĐVN đã thành lập được những đơn vị HĐVN tập hợp những thanh thiếu niên Việt Nam đang định cư trong vùng không ngoài mục đích giáo dục các em trên mọi phương diện như phong trào Hướng Đạo đã đề ra. Điểm chính mà các anh chị em HĐVN đề ra là cố gắng giúp các em thanh thiếu niên Việt Nam đang phải lưu vong không quên tiếng Việt và gìn giữ truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt, và những đơn vị HĐVN này hoặc hoạt động độc lập, hoặc ghi danh với Hội Hướng Đạo nơi quốc gia đang định cư. Mãi đến năm 1983, theo gợi ý của Tổ Chức Hướng Đạo quốc tế, Trưởng Trần Văn Khắc định cư tại Canada tiếp xúc với một số Trưởng kỳ cựu đang định cư tại các quốc gia, như Trưởng Nghiêm Văn Thạch tại Pháp, Trưởng Mai Văn Tý và Nguyễn Trung Thoại tại Canada, các Trưởng

Mai Liệu, Đoàn Văn Thiệp, Đinh Xuân Phúc, Phan Như Ngân tại California, các Trưởng Nguyễn Văn Thơ, Trương Trọng Trác tại Houston, Texas, các Trưởng ở Úc Châu và một số các Trưởng khác mà tôi không nhớ hết tên, để thảo luận thành lập một cơ cấu có mục đích phối hợp các đơn vị HĐVN đang hoạt động rải rác trên thế giới và là tiếng nói chung cho tập thể HĐVN tại hải ngoại đối với Tổ Chức Hướng Đạo Thế Giới. Ngày 2 và 3 tháng 7 năm 1983 Hội Nghị các Huynh Trưởng HĐVN trên thế giới diễn ra tại Costa Mesa, California, và một “Hội Đồng Trung Ương HĐVN” (HĐTU/HĐVN) trên Thế Giới được bầu ra để liên lạc với Tổ Chức Hướng Đạo Thế Giới và phối hợp các sinh hoạt của các đơn vị HĐVN trên mặt duy trì truyền thống dân tộc và văn hóa Việt Nam. Bản “Nội Lệ” và “Bản Hiến Chương” HĐVN cũng được soạn thảo và đã được hội nghị biểu quyết chấp thuận để áp dụng. Trưởng Trần Văn Khắc được hội nghị bầu lên là vị Chủ Tịch đầu tiên của HĐTU/HĐVN trên thế giới. Lại một lần nữa Trưởng Trần Văn Khắc một sáng lập viên của Phong Trào HĐVN từ năm 1930, nay vì vận nước phải lưu lạc nơi xứ người, lại phải ra gánh vác công việc cho phong trào khi tuổi đời đã trên tám mươi, mà đáng lẽ đây là tuổi “được vui thú điền viên”.

Vào những năm gần đây, khi chủ nghĩa cộng sản thế giới sụp đổ, nhà nước cộng sản Việt Nam muốn lợi dụng phong trào HĐVN để biến các “đoàn thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh” và “đoàn thiếu nhi bác Hồ” thành những đơn vị HĐVN để tuyên truyền với thế giới nay chủ nghĩa cộng sản Việt Nam đã biến đổi, cũng có đoàn thể Hướng Đạo hoạt động. Ngày 3 tháng 10 năm 1991 ông Vũ Xuân Hồng đại diện Hiệp Hội Thanh Niên gởi điệp văn từ Hà Nội đến Văn Phòng Hướng Đạo Á Châu Thái Bình

Dương (VPHĐ/ACTBD) Manila, Phi Luật Tân xin thừa nhận sự thành lập HĐVN. Nhưng sau khi nhận được điệp văn trên do VPHĐ/ACTBD chuyển đến, ngày 11 tháng 11, 1991, Tổng Thư Ký Hướng Đạo Thế Giới kiêm Giám Đốc Văn Phòng Trung Ương sau khi đã thảo luận với HĐTU/HĐVN phúc đáp ông Vũ Xuân Hồng, yêu cầu xác định vấn đề then chốt chính quyền có xác nhận hay không một Hội HĐVN với mục tiêu, nguyên tắc và phương pháp theo đúng Hiến Chương Hướng Đạo Thế Giới. Hai điểm chủ yếu cho một Hội Hướng Đạo là đứng ngoài chính quyền (non-government) và không chính trị hóa (non-political nature). Hai điểm chủ yếu này của Hiến Chương Hướng Đạo Thế Giới đi ngược với chủ trương của cộng sản là đoàn thể phải do nhà nước thành lập, quản lý và hoạt động nhằm vào chính trị nhiều hơn là giáo dục,

nên nhà nước cộng sản Việt Nam đã tránh né, không trả lời cho VPHĐ/ACTBD biết, và mãi cho đến nay Hội HĐVN tại quê nhà vẫn chưa thành lập được. Trong thông cáo đề ngày 27 tháng 8 năm 1993, HĐTU/HĐVN trên thế giới đã minh định rõ: Phong Trào HĐVN hải ngoại rất mong muốn thấy một phong trào HĐVN được tái lập tại Việt Nam, nhưng phải là một phong trào hướng đạo chân chính, thi hành đúng sứ mạng giáo dục thanh thiếu niên của mình. Phong trào HĐVN tại hải ngoại sẽ hậu thuẫn hết sức mình và kêu gọi các yểm trợ quốc tế để giúp đỡ phục hồi sinh hoạt hướng đạo tại nước nhà, khi tình hình thuận tiện hơn.... Tóm lại, trong tình hình hiện nay, HĐTU/HĐVN trên Thế giới nhận thấy các điều kiện không được hội đủ để một phong trào hướng đạo chân chính và độc lập được tái lập tại Việt Nam. Quan điểm này

đã được HĐTU/HĐVN trình bày nhiều lần với Tổ Chức Hướng Đạo Thế Giới trụ sở tại Geneva và hoàn toàn phù hợp với các nhận định và lập trường của Tổ Chức Hướng Đạo Thế Giới.

Đôi giòng về vị sáng lập phong trào HĐVN: Trưởng Trần Văn Khắc (tên rừng là Sếu Siêng Năng) là vị sáng lập HĐVN vào năm 1930. Khi lưu lạc ra xứ người sau khi miền Nam bị cộng sản Bắc Việt tấn chiếm và thống trị, mặc dầu tuổi đã trên 80, Trưởng Trần Văn Khắc đã cùng các Trưởng HĐVN tại hải ngoại hình thành một cơ cấu HĐVN tại hải ngoại để phối hợp các đơn vị HĐVN đang sinh hoạt trên khắp thế giới và là Tổ Chức chính thức của HĐVN tại hải ngoại để liên lạc với Tổ Chức Hướng Đạo Thế Giới, đó là HĐTU/HĐVN trên thế giới. Trưởng Sếu Siêng Năng Trần Văn Khắc đã suốt cả cuộc đời hy sinh, tận tụy với Phong Trào HĐVN nói riêng và với nền giáo dục thanh thiếu niên nói chung. Trưởng Trần Văn Khắc đã lìa bỏ cõi đời một cách thanh thản vào sáng ngày 24 tháng 5 năm 1994, thọ 92 tuổi. Đối với vị sáng lập Phong Trào Hướng Đạo Thế Giới, Lord Baden Powell, các HDS gọi thân mật là Cự (Trưởng) Bì Pi, đối với vị sáng lập HĐVN, Trưởng Trần Văn Khắc, các HDS gọi thân mật là người "Anh Cả" của phong trào. Trưởng Trần Văn Khắc mất đi, đã được nhiều báo chí trên thế giới viết bài nhắc nhở cuộc đời của Trưởng, dưới đây chúng tôi chỉ xin ghi lại một bài báo nói đến Trưởng Trần Văn Khắc đăng trong tạp chí Làng Văn, số 119 phát hành tháng 7/1994:

"Huynh Trưởng Sáng Lập Hướng Đạo Việt Nam Qua Đời Tại Gia Nã Đại

Cự Trần Văn Khắc, huynh trưởng

(xem tiếp trang 127)

Chú thích hình: Các huynh trưởng lãnh đạo Hướng Đạo Việt Nam tại hải ngoại.

Từ phải qua: BS Nguyễn Văn Thơ, nguyên hội trưởng hội HĐVN và đương kim chủ tịch HĐTU/HĐVN; cụ Trần Văn Khắc 86 tuổi, vị sáng lập đơn vị HĐVN đầu tiên năm 1930 ở Hà Nội; BS Nguyễn Tấn Hồng, nguyên ủy viên trung ương HĐVN, trưởng trại hợp bạn. Người đứng đầu từ trái: bà Nguyễn Văn Thơ, cựu nghị sĩ, nguyên hội trưởng hội nữ HĐVN.

(Hình do TR3/Báo Ngày Nay chụp tại Trại Hợp Bạn Thế Giới HĐVN tổ chức từ 21 tới 27-7-1988 tại Everton gần Toronto, Canada)